

رد پای عطار در مظهرالعجایب (مقایسه ی زبان منطق الطیر با منظومه های متعلق به عطار)

نرگس سادات اکرامی

دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد نیشابور

چکیده

مظهرالعجایب، نام اثری است منسوب به شیخ فریدالدین عطار نیشابوری که طبق اشاره سراینده در سده ششم هجری به رشته نظم، کشیده شده است. این منظومه در رسای امام علی (ع) و پاره ای از اتفاقات و معجزات زندگی ایشان می باشد که شامل ۵۵۴۳ بیت بوده و در بحر رمل مسدس محذوف (مقصور)، سروده شده است؛ در این که این اثر متعلق به عطار نیشابوری هست یا نه؟، اختلاف نظر وجود دارد؛ گروهی از پژوهندگان، با آوردن دلایلی چون سستی اشعار به علاوه پرداختن بیش از حد به اختلاف مذاهب و تعصب ورزی و قراین دیگر، این منظومه را متعلق به عطار نمی دانند. این پژوهش، مقایسه ای بین سبک فردی عطار در چهار مثنوی منطق الطیر، مصیبت نامه، اسرار نامه و الهی نامه که قطع به یقین، متعلق به اوست و سبک فردی مورد استفاده در مثنوی مظهرالعجایب با تاکید بر آغاز هر پنج منظومه که در ستایش خداوند است، می پردازد؛ از آنجایی که هر شاعر اصولاً از دایره لغات خاصی استفاده می کند این پژوهش با اندازه گیری درصد استفاده از واژه ها در هر پنج منظومه به مقایسه می پردازد. ضمن این که با نقد برخی از دیدگاه ها، که انتساب مظهرالعجایب را به عطار، قویاً رد می کنند، با ذکر دلیل، واژه ی قویاً را درست نمی داند. رد پای عطار را می توان در آن دید و امکان تعلق این اثر به شیخ فریدالدین عطار نیشابوری وجود دارد.

واژگان کلیدی: مظهرالعجایب، عطار، سبک شناسی، تحلیل محتوا، اندیشه های عرفانی و مذهبی